

Bijlagen bij Strategie Mode-Consortium

A. MODE IN ARNHEM

RICHTINGGEVENDE NOTITIE

Arnhem moet zich nadrukkelijker profileren als toonaangevende plek voor nieuwe, relevante en urgente ontwikkelingen in mode. Door het bewustzijn te vergroten over de huidige uitdagingen in de mode, en alternatieve ontwerppraktijken een podium te bieden, werken we samen aan een verantwoordelijker modesysteem.

De stad maakt onderdeel uit van een vruchtbare regio voor de groei van innovatieve en relevante ontwerppraktijken, met onder meer uitmuntende mode-opleidingen, twee topuniversiteiten (WUR en RU) en een rijk palet aan makers, instellingen en platforms. Arnhem onderscheidt zich door een focus op experimenteel onderzoek en ontwerp, waarbij de verbinding tussen mode en maatschappelijke vraagstukken centraal staat.

De modeopleidingen van ArtEZ vormen de bron waarop deze positie is gebouwd. Hier worden studenten al decennialang opgeleid tot kritische vormgevers. Op deze voedingsbodem heeft zich in en om de stad een levendig mode-ecosysteem ontwikkeld van startups, gevestigde bedrijven en culturele organisaties. Dit ecosysteem heeft talloze verbindingen met kennisinstellingen, bedrijven en andere organisaties – zowel in Gelderland en Nederland als internationaal.

ArtEZ University of the Arts, Fashion + Design Festival Arnhem (FDFA), Museum Arnhem en Stichting Sonsbeek & State of Fashion (STOF) gaan intensiever samenwerken om het bewustzijn over de huidige uitdagingen in het modesysteem te vergroten en alternatieve ontwerppraktijken een podium te bieden. Op die manier dragen zij bij aan een wereld waarin mode een positieve impact heeft op de sociale, culturele, economische en ecologische ontwikkeling.

Door middel van deze specifieke invulling claimt Arnhem een heldere positie op het gebied van mode. Zo kan de visionaire, onderzoekende, creërende en ondernemende mentaliteit van stad en regio beter zichtbaar worden gemaakt.

Door intensiever samen te werken met partners en bewoners, en door het aanhalen van banden met internationale modeontwerpers en –onderzoekers, wordt het Arnhemse mode-ecosysteem gevoed, versterkt en uitgebreid. Op die manier wordt tevens een directe bijdrage geleverd aan het verbeteren van de regionale leefkwaliteit.

1. Aanleiding

In mei 2018 heeft de gemeente Arnhem aan LAgrouP de opdracht gegeven voor een onafhankelijke evaluatie van de 'modepiramide'. In de evaluatie is geconstateerd dat deze een aantal weeffouten kent en daardoor niet werkt zoals oorspronkelijk beoogd. De modepiramide was gericht op onderlinge afstemming van de verschillende mode-activiteiten en doelgroepen, niet zozeer op inhoudelijke samenwerking. Ook werden aan de voorkant van het proces geen gezamenlijke ambities geformuleerd. Bovendien werd ArtEZ in de modepiramide niet genoemd als partij.

De verwachte meerwaarde ($1+1=3$) is hierdoor niet uitgekomen. Het evaluatierapport heeft aangegeven dat er verschillende kansen liggen voor Arnhem als modestad door meer accent te leggen op de sterke punten die reeds in de stad aanwezig zijn: Onderwijs, Onderzoek, Ontwerp en Ontwikkeling.

Op basis van het rapport hebben ArtEZ, FDFA, Museum Arnhem en STOF samen met de gemeente Arnhem en de provincie Gelderland een aantal werksessies belegd. Hier is gewerkt aan een gemeenschappelijke visie op wat Arnhem (en de omliggende regio) kunnen betekenen als voedingsbodem voor nieuwe, relevante en urgente ontwikkelingen in de mode.

Essentieel is dat mode Arnhem reeds een profiel geeft, waarmee het zich onderscheidt van andere steden op zowel cultureel, sociaal als economisch gebied. De kritische en onderzoekende benadering van mode maakt het mogelijk aan te haken bij ontwikkelingen op andere terreinen zoals bijvoorbeeld circulaire en deeleconomie, robotisering en innovatieve materialen, maar ook vraagstukken rondom identiteit en het groeiende belang van de creatieve industrie.

ArtEZ, FDFA, Museum Arnhem en STOF hebben de gezamenlijke ambitie geformuleerd bij te willen dragen aan een meer verantwoordelijk modesysteem door het vergroten van het bewustzijn over de huidige uitdagingen, en het bieden van een platform aan nieuwe ontwerppraktijken. Door de onderlinge samenwerking op dit vlak structureel te versterken en de krachten te bundelen met andere partijen in stad en regio, kan deze ambitie worden gerealiseerd. De gekozen benadering verandert daarbij van 'piramide' naar 'ecosysteem' en wordt er tevens ruimte gecreëerd voor andere partijen om mee te werken.

Met dit gezamenlijke document willen de partijen richting geven aan de ambitie voor de komende 20 jaar en een gezamenlijk plan voor de komende periode (2020 – 2024), waarbij 2019 een opstart- en overgangsjaar vormt. Het document is uitdrukkelijk open, en is natuurlijk een uitnodiging aan ook anderen in de regio om mee te denken en zich aan te sluiten.

2. Vruchtbare voedingsbodem, florerend ecosysteem

Voedingsbodem

De voedingsbodem voor het mode-ecosysteem in de regio Arnhem ligt bij ArtEZ. Door de modeopleidingen aan ArtEZ fungeert Arnhem sinds de jaren vijftig als belangrijke kweekvijver voor nationaal en internationaal modetalent. De daaraan gekoppelde traditie in modeonderzoek heeft bijgedragen aan kennisontwikkeling over het functioneren van het modesysteem, de uitdagingen en de kritische reflectie daarop. In haar onderwijs en onderzoek opereert ArtEZ nadrukkelijk in een internationale context. Daarnaast biedt ook Rijn IJssel Creatieve Industrie twee modeopleidingen op mbo-niveau, en draagt op die manier eveneens bij aan de regionale kweekvijver voor modetalent.

In Arnhem gaan ontwerpers aan het begin van hun loopbaan aan de slag met innovatieve ideeën en zetten zij hun eerste stappen in de praktijk. Velen van hen vliegen uiteindelijk uit naar andere steden in Nederland of de rest van de wereld, maar komen terug naar Arnhem voor nieuwe inspiratie.

In en om Arnhem bevinden zich kennisinstellingen die studenten opleiden in vrijwel alle denkbare disciplines – van economie tot ecologie. Het gaat om de Hogeschool Arnhem Nijmegen, ‘groene en duurzame’ hogeschool Van Hall Larenstein, de Radboud Universiteit Nijmegen en Wageningen University & Research. Met al deze kennisinstellingen heeft ArtEZ intensieve samenwerkingsverbanden. Het is de combinatie van ontwerpers en jonge professionals uit andere vakgebieden die een ideale context scheppen voor innovatie en nieuwe modellen op het terrein van zowel ontwerpen en maken als interdisciplinair onderzoek.

Naast de nadruk op het ontwikkelen van de skills van het modevak in de bacheloropleiding, onderscheiden de masteropleidingen en het onderzoek aan ArtEZ zich door het leggen van een verbinding tussen mode en urgente vraagstukken zoals (sociale en culturele) duurzaamheid, identiteit en de ontwikkeling van nieuwe materialen. Een centrale vraag daarbij is hoe mode vanuit persoonlijke, menselijke waarden ingezet kan worden voor sociaal-maatschappelijke en economische verandering.

Deze brede maatschappelijke invalshoek sluit goed aan bij de ambitie om bij te dragen aan een verantwoordelijker modesysteem. Door mode in verband te brengen met urgente maatschappelijke vraagstukken ontstaan tevens nieuwe kansen voor onderzoek, ontwikkeling en innovaties op het terrein van de Gelderse topsectoren food, health en energy, en de topsector tech (Oost NL). Dit schept kansen voor allerlei mode-gerelateerde initiatieven in de regio zoals bijvoorbeeld het project Circulair Design Hub, een initiatief waarin ArtEZ en WUR samenwerken met gemeente Arnhem, STOF maar ook met kennisorganisatie KIEMT en branche-organisatie Modint.

Ecosysteem

Op de voedingsbodem is in de loop van de jaren een uitgebreid mode-ecosysteem gegroeid. Dat bestaat in de eerste plaats uit talloze startups en gevestigde modeondernemingen. Daarnaast zijn er in loop van de jaren tientallen instellingen, initiatieven en evenementen gegroeid die zich richten op mode: de Mode Biënnale Arnhem (MoBA, tot 2013) en haar opvolger State of Fashion (vanaf 2018), de modetentoonstellingen in het Museum Arnhem, het Fashion + Design Festival Arnhem (FDFA), de modetentoonstellingen in Museum Arnhem. Maar ook: de Arnhemse Stockdagen, het Modekwartier, de Nacht van de Mode, Ontwerp Platform Arnhem, de ArtEZ Finals en de Rijn IJssel Finals, Modekern, FACE etc.

Net als in het hoger onderwijs, kent Arnhem ook een rijk cultureel klimaat waarin veel kunstdisciplines een plek hebben en met instellingen die op internationaal, nationaal en lokaal niveau opereren. De aanwezigheid van dit culturele kapitaal en totaal palet biedt talloze kansen en mogelijkheden voor interessante samenwerkingen tussen mode en andere disciplines om de gemeenschappelijke ambitie in te vullen.

De regio Arnhem ligt geografisch tussen twee belangrijke internationale metropoolregio's: aan de ene kant Amsterdam met de Randstad, aan de andere kant Düsseldorf en het Ruhrgebied. Arnhem is een kleine, overzichtelijke stad met korte lijntjes en tegelijkertijd een hoog voorzieningenniveau. Daarmee onderscheidt Arnhem zich van veel andere Nederlandse steden. Het groene karakter, de ruimte en het ontbreken van een overspannen vastgoedmarkt bieden bij uitstek ruimte voor startende ontwerpers.

3. De verschillende rollen

De initiatiefnemers van dit document hebben hun samenwerking geëvalueerd. Hierdoor wordt inzichtelijk op welke punten partijen elkaar kunnen versterken en synergie te behalen is.

ArtEZ

Op het gebied van mode is ArtEZ een strategische, inhoudelijke partij in Arnhem die agenderend is op de inhoud. Dit doet ArtEZ door middel van onderwijs en onderzoek, waarin de verbinding tussen mode en urgente maatschappelijke thema's centraal staat. Vanuit die rol participeert ArtEZ als samenwerkingspartner in verschillende initiatieven.

Museum Arnhem

Het museum heeft een belangrijke functie als het gaat om het vertalen van de inhoud naar een breder publiek. Daarnaast heeft het museum kennis en ervaring op het gebied van presentatie en educatie. Samenwerkingskansen zitten bij het aanleggen van een eigen modecollectie en het organiseren van grote publiekstentoonstellingen, waarbij de inhoud is afgestemd met de andere partijen.

State of Fashion

Binnen het Arnhemse mode-ecosysteem is State of Fashion een platform voor actualiteit, vernieuwing en (internationale) avant-garde in mode, waar vooraanstaande denkers en makers op maatschappelijke thema's reflecteren en de blik van publiek en media richten op de toekomst. State of Fashion richt zich daarbij in de eerste plaats op (semi)professionals en opiniemakers in de mode. De thematiek van State of Fashion kan ontwikkeld worden in samenspraak met ArtEZ, Museum Arnhem en FDFA in het licht van de gezamenlijke visie op mode.

FDFA

Het jaarlijkse Fashion + Design Festival Arnhem vervult een belangrijke functie bij het waarborgen van de continuïteit voor ontwerpers en makers. Als organisatie vervult FDFA daarnaast een regionale platformfunctie op het gebied van mode, die regionale professionals en organisaties in de mode koppelt aan elkaar, aan het brede publiek en aan de inwoners van Arnhem. Dat gebeurt in belangrijke mate tijdens Juni Modemaand, als FDFA verschillende initiatieven bundelt en in samenhang naar buiten toe presenteert. Door de communicatie over het evenement op strategisch niveau met de andere partijen te bepalen en af te stemmen, kan het festival nog meer gepresenteerd worden als overkoepelend initiatief.

4. Strategie

ArtEZ University of the Arts, Fashion + Design Festival Arnhem, Museum Arnhem en Stichting Sonsbeek & State of Fashion hebben de eerste stappen gezet in het formuleren van een gezamenlijke aanpak.

A. Voeden, versterken en uitbreiden en toetsen van het ecosysteem

1. Versterken van de voedingsbodem

We kunnen de voedingsbodem verder versterken door de relaties met talent dat uitvliegt (mid-career en verder) nog beter te onderhouden en intensiveren. Daarnaast moeten beginnende ontwerpers ervaren dat Arnhem mode serieus neemt, en dat er constant nieuwe ideeën worden ontwikkeld die inspiratie bieden. Dat kan doordat ze in de stad en regio nog beter worden ondersteund en gefaciliteerd (consulaatfunctie), maar ook doordat hun werk gevierd en getoond wordt (podiumfunctie, invoeren van prijs, Designers in Residency, incubator, archieffunctie). Een goede reputatie wordt bestendigd doordat anderen zich (publiekelijk) goed over je uitspreken.

2. Versterken van het ecosysteem

Parellel aan het versterken van de voedingsbodem moet er ook worden geïnvesteerd in het ecosysteem. Concreet hoort daarbij de aanwezigheid van voldoende werkruimte en het verbeteren van structurele mogelijkheden voor overleg en ontmoeting.

Daarnaast is het van belang dat professionals en organisaties van buiten de mode zich aansluiten. De thema's die in de visie worden benoemd, bieden daarvoor voldoende concrete aanknopingspunten. Het is belangrijk daarbij in de eerste plaats uit te gaan van reeds bestaande verbindingen.

3. Verbeteren van de continuïteit

De onregelmatige frequentie van de verschillende activiteiten en festivals komt de continuïteit en de zichtbaarheid van mode niet ten goede. Uiteindelijk doel is dat Arnhem elke juni een modemaand heeft met voldoende inhoud en uitstraling. Dit betekent bijvoorbeeld dat het een goed idee is om de frequentie van State of Fashion te verhogen.

4. Permanente locatie

Een permanente locatie voor overleg, kleine tentoonstellingen en lezingen over mode in relatie tot urgente maatschappelijke thema's schept nieuwe mogelijkheden voor samenwerking, zichtbaarheid en het bereiken van verschillende doelgroepen.

5. Verbeteren van de zichtbaarheid van mode in Arnhem

Dat Arnhem een toonaangevende regio is als het gaat om urgente ontwikkelingen in de mode, zal vrijwel geen bezoeker aan de stad opvallen. Het zou goed zijn om de verwevenheid tussen mode en Arnhem op een structurelere manier zichtbaar te maken en niet alleen tijdens mode events.

6. Gerichter betrekken van publiek

Ontwikkelingen en vraagstukken in de mode worden in Arnhem zichtbaar gemaakt voor verschillende doelgroepen:

- De bewoners van Arnhem: als Arnhem modestad wil zijn is het noodzakelijk dat ook bewoners daarvan de meerwaarde ervaren. Dit maakt het noodzakelijk om pilots en projecten te ontwikkelen die zich richten op het betrekken van bewoners. Op dit vlak zijn nieuwe initiatieven noodzakelijk.
- Voor het (semi)professionals en het 'bredere publiek': in de grote modetentoonstellingen (Museum Arnhem) en tijdens het Fashion & Design Festival Arnhem (FDFA).
- Professionals en semi-professionals: State of Fashion en op de nieuwe permanente locatie (zie 4).

B. Onderlinge afspraken

1. Intensiveren van samenwerking

De eerste stap betreft het intensiveren van het overleg en de onderlinge afstemming van een overkoepelende strategie. De partijen hebben besloten op een vast moment in de maand met elkaar om de tafel te zitten voor overleg. Daarnaast zal het bestaande overleg over afstemming van de verschillende activiteiten worden voortgezet. Hiervoor zullen regelmatig andere partijen en individuen worden uitgenodigd op relevante thema's. Gemeente en provincie schuiven (incidenteel) aan als dit nuttig of noodzakelijk is.

2. Strategisch kiezen van thema's

Het is een overtuiging van ArteZ, FDFA, Museum Arnhem en STOF dat mode een belangrijke rol gaat spelen in het verbeteren van de leefomgeving als het erin slaagt urgente maatschappelijke thema's kritisch te bevragen en becommentariëren, en alternatieven aan te dragen. De uitgangspunten van deze richtinggevende notitie worden leidend bij het bepalen van de thematiek van de verschillende modetentoonstellingen, manifestaties, lezingen en festivals. De partijen spreken af dit gezamenlijk te bespreken en af te stemmen. Dit maakt het mogelijk om elkaars kennis en inzichten optimaal te benutten om Arnhem nog beter op de kaart te zetten als modestad.

3. Bundeling van krachten in een consortium

De partijen die deelnemen aan het rondetafeloverleg willen de krachten bundelen om gezamenlijk onder meer door nieuwe projecten te starten. Een sterk consortium heeft meer succes in het bereiken en betrekken van potentiële nieuwe samenwerkingspartners en financiers, en het voeren van een afgestemde lobby, bijvoorbeeld in het kader van de nieuwe landelijke cultuurperiode. Bovendien maakt het bredere projecten mogelijk waarbij de rollen worden verdeeld naar gelang de verschillende kerncompetenties.

4. Concretiseren van de aanpak

De hier genoemde aanpak moet verder worden geconcretiseerd en ingevuld door gezamenlijk nieuwe initiatieven te ontwikkelen en bestaande initiatieven door te ontwikkelen. Dit gebeurt in de komende maanden. In het najaar van 2019 evalueren de partijen de voortgang tot dan toe en blikken zij vooruit op het vervolg.

C. Commitment van de lokale en regionale overheid

Mode biedt Arnhem en de regio Arnhem-Nijmegen een kans zich te onderscheiden van andere steden. De nadrukkelijke keuze voor het koppelen van mode aan verschillende maatschappelijke thema's, biedt nieuwe mogelijkheden voor het betrekken van individuen, bedrijven en organisaties vanuit andere sectoren. Mode zal op deze manier een bijdrage leveren aan het vestigingsklimaat, economische kansen en de leefbaarheid Arnhem helpt verbeteren.

Het is daarvoor nodig dat zowel de gemeente Arnhem als de provincie Gelderland op bestuurlijk niveau commitment (blijven) geven aan mode als bijzondere aanjaag-sector in de regio. Mode moet daarnaast een nog prominentere plek zou krijgen in de *city marketing* van de stad, waarbij de gezamenlijke visie leidend moet zijn in de gecommuniceerde boodschap.

5. Tot slot

Wij roepen op tot regelmatig structureel overleg tussen de gemeente Arnhem en de provincie Gelderland onderling en met ons over de vraag hoe ze deze strategie en visie gezamenlijk gaan ondersteunen.

Bijlage B. Bedrijfsvestigingen en banen in creatieve industrie en mode & vormgeving

Aantal bedrijfs-vestigingen Arnhem totaal	Werk-gelegenheid Arnhem totaal	Aantal bedrijfs-vestigingen creatieve industrie	Werk-gelegenheid creatieve industrie	Bedrijfs-vestigingen mode & vormgeving	Werk-gelegenheid mode & vormgeving
16.260	107.190	2.870	4.930	1.290	4.720

Bron Provinciale Werkgelegenheidsenquête (2019)

Indeling Creatieve Industrie

media en entertainment
 creatieve zakelijke dienstverlening
 kunsten en cultureel erfgoed

Indeling Mode & Vormgeving

ontwerp en productie van textiel en kleding
 handel in textiel en kleding
 handel overig
 ontwerp (vormgeving)

Bijlage C. Overzicht van ontwikkelingen en lopende projecten mode-consortium Arnhem

ArtEZ, State of Fashion, FDFA, Museum Arnhem, Rijn IJssel

Onderzoeksprojecten:

Duurzame Mode 025 (2019-2021)

De proeftuin is opgezet vanuit de hoofddoelstelling; **Het versterken, verbinden en profileren van het huidige ecosysteem in de 025 regio als broedplek voor experiment, innovatie en duurzaamheid om nieuwe duurzame mode praktijken mogelijk te maken.**

Om de hoofddoelstelling te kunnen bewerkstelligen zijn als aanvulling daarop een aantal onderzoeksvragen geformuleerd. Zo onderzoekt Duurzame Mode 025 de volgende punten:

- Hoe wordt en kan worden omgegaan met het bieden van vrije experimenteerruimte voor ontwerpers, uitvoerders en startups om innovatieve alternatieven voor het huidige modesysteem te ontwikkelen?
- Hoe kunnen werkgelegenheid en inkomsten mogelijkheden voor ontwerpers, uitvoerders en startups in het modesysteem worden gestimuleerd en verduurzaamd?
- Hoe kan noodzakelijke interdisciplinaire samenwerking tussen onderzoek en ontwerp worden gestimuleerd?
- Hoe kunnen de netwerken van Arnhem en Nijmegen aan elkaar worden verbonden met, voor mode relevante, ontwikkelingen op andere terreinen?
- Hoe kan de 025 regio zich als landelijk toonaangevende regio voor nieuwe duurzame ontwikkelingen in en rondom mode positioneren en profileren?

Binnen het praktijkgedeelte van het onderzoek zijn ontwerp- en maakopdrachten verstrekt. Daarbij zijn de zes geselecteerde ontwerpers gevraagd om het experiment met nieuwe, zoveel als mogelijk lokaal verkregen, materialen te verwerken bij de lokale productiefaciliteit van Studio RYN.

Duurzame Mode 025 doet onderzoek door middel van interviews met zes geselecteerde ontwerpers uit de regio. Aan de hand van thema's als bijvoorbeeld 'inkomsten', 'processen', 'verkoop en marketing' zijn de zes modelabels geïnterviewd. Daarnaast vinden er intervisiegesprekken plaats tussen de ontwerpers en andere betrokkenen uit het ecosysteem en worden er producten ontwikkelt. De ontwikkelde producten vormen een onderzoeksbasis naar de processen en mogelijkheden die het regionale ecosysteem wel/niet te bieden heeft. Ook hebben er diverse gesprekken met actoren uit de regio plaatsgevonden en kan men via de website duurzame bedrijven uit het ecosysteem aanmelden.

Een circulair werkend, toekomstig, modesysteem is de basis voor alle gesprekken die worden gevoerd en rapportages die worden gedaan. Eind maart 2021 wordt het project opgeleverd, oplevering houdt in dat er een rapportage beschikbaar komt, de ontwikkelde producten voor verkoop gereed zijn, zes video's de zes ontwerpers presenteren aan het grotere publiek en er een totaal video van "de regio als broedplek voor experiment, innovatie en duurzaamheid in de mode" beschikbaar komt.

Duurzame Mode 025 is bezig met toekomstplannen op het gebied van onder meer coöperatie vorming in de grondstofketen, coöperatie vorming in de verkoopketen, circulaire modules voor ontwerpers en het verder stimuleren van samenwerking tussen spelers in het regionale ecosysteem. Hierover wordt iedereen z.s.m. verder op de hoogte gesteld.

<u>Penvoerder:</u> Stichting Fashion + Design Festival Arnhem
<u>Projectleiders:</u> zakelijk - Joan den Exter (Mode MVO Consultant) en artistiek - Sebastiaan Kramer (Arnhem Fashion Group)
<u>Stuurgroep partners:</u> ArtEZ, FDFA, Museum Arnhem, Radboud Universiteit, Rijn IJssel, State of Fashion en Anita Waltman vanuit Green Capital Nijmegen.
<u>Betrokken ontwerpers:</u> Elsie Gringhuis (Arnhem), Fraenck (Arnhem), FUNDIES for Funny Peeps (Arnhem), HEMPJE (Arnhem), Roumans (Nijmegen), Schrav (Nijmegen).
<u>Gefinancierd door:</u> Ministerie OCW, gemeente Arnhem, gemeente Nijmegen, provincie Gelderland
https://www.duurzamemode025.nl

Going Eco, Going Dutch (2015–2017)
In Going Eco, Going Dutch hebben vezel-, garen- en textielproducenten en modebedrijven in samenwerking met Saxion en ArtEZ duurzame, lokaal geproduceerde textiele vezels (als hennep en gerecyclede denim) tot garens, weefsels en breisels verwerkt, en tot verknoerbare (modische) producten. Doel: een circulaire (Going Eco), lokale (Going Dutch) productieketen. Het bijzondere van GoingEcoGoingDutch is dat alle partners vanaf het begin samenwerkten in de ontwikkeling van een circulair proces; én dat deze processtappen in samenhang onder de loep zijn genomen. Daarbij is een bijzondere samenwerking in de keten tot stand gebracht, met nieuwe inzichten in en invloed op het sluiten van de keten, waarbij iedere partij nieuwe oplossingsrichtingen heeft ontdekt voor de verdere verduurzaming van de eigen organisatie én voor de verduurzaming van de gehele productieketen (keten-optimalisatie in plaats van sub-optimalisatie per stakeholder). Het project heeft een aantal pilot-producten opgeleverd op basis van de nieuw ontwikkelde materialen, ontwerpprincipes en brand-concepten en heeft de 3e prijs gewonnen van de SIA RAAK-Awards 2017.
<u>Projectleider:</u> ArtEZ Future Makers, Lucie Huiskens, met Saxion Hogeschool als partner
<u>Bedrijfspartners:</u> Alcon Advies, Beddinghouse, Collectie MeH, Enschede Textielstad, I-did, Johan van den Acker TextielFabriek, Moyzo, De Reuver Breifabriek, Stexfibers, Studio by Judith ter Haar, Texperium, Tous les Chéris.
<u>Gefinancierd door:</u> SIA RAAK-MKB
https://futuremakers.artez.nl/project/going-eco-going-dutch/

Going Circular, Going Cellulose (2018-2020)
Going Circular, Going Cellulose is (als opvolger van Going Eco Going Dutch) een design-gedreven onderzoek dat mode- en productdesigners verbindt aan partners uit de industrie om textiele te ontwikkelen van duurzame cellulose vezels. Het project was gericht op het ontwikkelen van nieuwe inzichten m.b.t. multi-stakeholder co-creatie en circulaire design principes.
<u>Projectleider:</u> Saxion, Theresia Grevinga, met ArtEZ (Danielle Bruggeman) als leider van het circular design werkpakket

Bedrijfspartners en ontwerpers: Modint, Permess, JB Textiles, Tous les Cheries, Karin Vlug & Bas Froom, Michelle Baggerman, Hellen van Rees, Suzanne Oude Hengel & Milou Voorwinden, Buro Belén.

Gefinancierd door: SIA RAAK-MKB

<https://futuremakers.artez.nl/project/going-circular-going-cellulose-gc2/>

The Future of Living Materials (2017-2019)

Future of Living Materials bracht kunst, design en wetenschap samen voor de ontwikkeling van nieuwe 'levende materialen' (biomaterialen of textiel dat gegroeid wordt door micro-organismen). We onderzochten de ontwikkeling van nieuwe biomaterialen, de effecten op design- en productieprocessen, en de esthetische en communicatieve effecten van het dragen van deze nieuwe vorm van textiel.

Projectleiders: ArtEZ Future Makers (Danielle Bruggeman en Jeroen van den Eijnde)

Partners en betrokken ontwerpers: Wageningen University & Research, State of Fashion, Tjeerd Veenhoven, Lilian van Daal, Aliki van der Kruijs, Laura Luchtman & Ilfa Siebenhaar (Living Colour), Luc Aarts, Emma van der Leest, Aniela Hoitink, Iris Houthoff, Nienke Hoogvliet, Karin Vlug.

Gefinancierd door: Stichting DOEN / Bank Giro Loterij Fonds

<https://futuremakers.artez.nl/project/the-future-of-living-materials/>

Emotionally Durable Design (2018-2019)

Dit KIEM-project was erop gericht meer aandacht te vestigen op de emotionele waarde en culturele betekenis van mode, in relatie tot de sociaal-culturele dimensies van duurzaamheid. Het bedrijf Vlisco diende als case study om te laten zien hoe sterk de emotionele waarde van textiel potentieel kan zijn, om de gebruiksduur van kleding te verlengen. Reststoffen van Vlisco werden 'ge-upcycled' to nieuwe kwaliteitsproducten door middel van design research. Door een vergelijkend onderzoek tussen de betekenis van duurzaamheid in een Afrikaanse context t.o.v. onze westerse context, heeft dit project nieuwe inzichten ontwikkeld m.b.t. het creëren van een langdurige, waardevolle relatie tussen maker, object en drager.

Projectleiders: ArtEZ Future Makers (Danielle Bruggeman)

Partners: Vlisco, Simone Post, Zinzi de Brouwer, Saxion, Modint.

Gefinancierd door: SIA KIEM-Creatief

<https://futuremakers.artez.nl/project/emotional-durable-design/>

Solidaire Mode (2021 – 2022)

Sinds de coronacrisis staat de modesector op z'n kop. De kwetsbaarheid en weeffouten van de globale mode-industrie zijn zichtbaarder dan ooit, en de maatschappelijke gevoeligheid voor de gebreken van het modesysteem lijkt toegenomen. Modebedrijven en ontwerpers hebben in deze veranderende context nieuwe uitdagingen en urgente vragen: Hoe kunnen we deze situatie aangrijpen om alternatieve modepraktijken te ontwikkelen die ook op de lange termijn bijdragen aan een meer ethisch en duurzaam modesysteem? Om deze uitdagingen en vragen helder in kaart te brengen - en om daarmee de huidige situatie te benutten voor de transitie naar een duurzaam en solidair modesysteem - starten we een nieuw

verkenkend project. Deze veranderende context vraagt om een open, exploratieve, en speculatieve benadering, om richting te geven aan een helder toekomstperspectief om de noodzakelijke, maatschappelijke transformatie van modepraktijken te realiseren.

Dit KIEM-project ontwikkelt nieuwe kennis en inzichten m.b.t. de nieuwe uitdagingen en urgente vragen van het mode-MKB, en ontwikkelt d.m.v. design-gedreven onderzoek richtinggevendende concepten, nieuwe verbeeldingen en mogelijke toekomstscenario's voor duurzame, solidaire modepraktijken.

Projectleider: ArteZ Lectoraat Mode (Danielle Bruggeman)

Partners: Amsterdam Fashion Institute (HvA lectoraat Fashion & Technology), Warehouse, Studio Sanne Karssenbergh, Cocircular Lab, Modint, State of Fashion.

Gefinancierd door: SIA KIEM 2020

GROW/T: Bio-fabricating textiles from fungal mycelium for sustainable fashion

GROW/T wil een mycelium-composiet ontwikkelen voor een circulaire textielketen die bijdraagt aan een duurzaam, nu nog sterk vervuילend, modesysteem. Mycelium is het lichaam van schimmels bestaande uit een netwerk van schimmeldraden dat overeenkomsten heeft met non-woven textiel (o.a. vilt, fleece). GROW/T ambieert hét "nieuwe non-woven textiel" te ontwikkelen als nieuwe standaard voor duurzame en circulaire textieltoepassingen: wereldwijd lokaal te produceren uit organische afvalstromen, zonder gebruik van veel water en bestrijdingsmiddelen, naadloos 3D te vormen met de mogelijkheid mechanische en bioactieve eigenschappen aan te passen. Het nieuwe materiaal betekent een wetenschappelijke doorbraak, noodzakelijk voor maatschappelijke doorbraken in de mode- en textielindustrie.

Projectleider: ArteZ Future Makers (Jeroen van den Eijnde). Danielle Bruggeman is leider van het werkpakket over consumenten, gedrag en de sociaal-culturele implicaties van het dragen van mycelium.

Partners: TUDelft, ArteZ, Wageningen University & Research, Groningen Universiteit, Saxion, Haagse Hogeschool, Utrecht Universiteit, Neffa, Kukka, Studio Ilfa Siebenhaar, Leenmans & Wicker, Bureau Brems, Mylium, Het Groene Brein, Modint, MVO Nederland, Waag Society, State of Fashion, Fashion for Good, Dynaplak, Bolt Threads

Subsidie-aanvraag: NWA-ORC (pre-proposal is in januari 2021 ingediend)

The Linen Project

The Linen Project is een initiatief van ArteZ MA Practice Held in Common en Crafts Council Nederland. The Linen Project onderzoekt de economische levensvatbaarheid van kleinschalige lokale vlaseelt en linnenproductie in Nederland. Door alle stadia van vlaseelt en linnen productie te doorlopen vanuit het principe leren door te doen, creëert The Linen Project een dynamische onderzoeks- en productieomgeving dat de waarde van onze natuurlijke, sociale en culturele rijkdommen verenigt en benadrukt.

The Linen Project activeert en verbindt erfgoed, educatie, landbouw, vormgeving, ambacht en economie. Door een groeiend bewustzijn van deze onderlinge afhankelijkheid wordt de uitwisseling van verschillende waarden, kennis en vaardigheden gestimuleerd, waardoor voor alle betrokkenen nieuwe inzichten worden gegenereerd.

De activiteiten van The Linen Project bestaan tot dusver uit de teelt en de productie van biologisch vlas en linnen in Gelderland, het Shared Stewardship-initiatief, de ontwikkeling van een kleinschalige vlasspinnerij en het creëren van open-source expertisecentrum.

Community: ArteZ MA Fashion Design (Practice Held in Common), Crafts Council, Gemeente Arnhem, Nederlands Openluchtmuseum, Ekoboerderij De Lingehof, Biologische boerderij De Horsterhof, Van de Bilt zaden en vlas bv, Vlaserij van Gremberghe, Enschede Textielstad, Ecological Textiles, Safilin Szczytno, ArteZ Modelectoraat, Wageningen University & Research, Avans Hogeschool Lectoraat Sustainable Strategy and Innovation, The Community Economies Research Network (CERN NL), Hochschule Niederrhein Mönchengladbach, TapRoot Fibre Lab, Vlas en Hennep.nl, Proeftuin Duurzame Mode 025, Weefnetwerk.

<http://thelinenproject.online/nl/#about>

Studio RYN opschaling

Sinds 2019 is het productieatelier Studio RYN dat werd geïnitieerd door Rijn IJssel en Arnheim Fashion Group volledig op eigen benen komen te staan. De dagelijkse leiding en verantwoordelijkheid van het productieatelier ligt in handen van Arnheim Fashion Group. Een deel van de opleiding van gespecialiseerde niveau 4 studenten van Rijn IJssel vindt plaats in de praktijk bij Studio RYN. Studio RYN produceert kleine collecties voor diverse Nederlandse merken, veelal met een duidelijke duurzaamheidsgedachte en vaak merken van ArteZ alumni.

Na het succes van deze opstart zijn Rijn IJssel en Arnheim Fashion Group op dit moment bezig met het uitrollen van plannen voor opschaling van deze publiek private samenwerking. De opschaling valt in twee delen uiteen: DUURZAAMHEID: Studio RYN meer mogelijkheden bieden voor mbo leerlingen om in de praktijk met duurzame modelabels, nieuwe materialen en duurzame technieken in contact te komen. Hierbij wordt direct samengewerkt met modelabels die produceren bij Studio RYN in combinatie met het huislabel Hul le Kes en partners als 2Switch en Suez. Mogelijkheden om ook op het gebied van materialen samen te kunnen werken met ArteZ en Kiemt worden op dit moment onderzocht. RE-INTEGRATIE & ARBEIDSPARTICIPATIE: Vanuit de Hul le Kes Recovery Studio (eveneens onderdeel van Arnheim Fashion Group) wordt nauw samengewerkt met Scalabor. De opschaling van Studio RYN zal de mogelijkheid moeten bieden om voor re-integratie en arbeidsparticipatie te koppelen aan mbo onderwijs. Studio RYN wil in samenwerking met Scalabor en Rijn IJssel een voortraject voor de niveau 2 modeopleiding van Rijn IJssel gaan ontwikkelen op de werkvloer. Ook de niveau 2 en mogelijk een niveau 3 opleiding kunnen dan grotendeels in de praktijk bij Studio RYN worden gegeven.

Rijn IJssel en Arnheim Fashion Group zijn op dit moment in de voorbereidingsfase voor een aanvraag. Als alles op schema loopt zal de aanvraag hiervoor in juni dit jaar moeten worden ingediend.

Penvoerder: Rijn IJssel

Projectleiders: Sebastiaan Kramer (Arnheim Fashion Group) i.s.m. Paula Maris (Rijn IJssel)

Partners (in opstartfase): Arnheim Fashion Group (Studio RYN / Hul le Kes), Rijn IJssel, Scalabor, 2Switch, Suez, Modevakopleiding HJS, De Patronenmaker.

Partners nog te benaderen/voor te leggen: ArteZ, Kiemt, Fashion + Design Festival Arnhem.

Financiering zou moeten lopen via o.a.: Regionaal Investerings Fonds (RIF) en partners

<http://thelinenproject.online/nl/#about>

Projectvoorstel Euridice project in het kader van Horizon 2020 Green Deal

Wageningen University & Research heeft projectvoorstel ontwikkeld. EURIDICE focust op een samenhangende regionale cluster die de grootste dichtbevolkte, welvarende en georganiseerde regio van de wereld is met een textielindustrie van 800 jaar: Vlaanderen, Noord-Frankrijk, Nederland en Nordrhein-Westfalen, aangevuld met een sterke textielexpertise in Noord-Italië. Het project wil vijf pilots opleveren in Lombardije (elektronisch platform voor materialen); Antwerpen (platform voor wederverkoop, hergebruik en refurbish), Roubaix (mechanische recycling), Twente (chemische recycling) NRW (grootschalige recycling van kunstvezels). Overkoepelend is een reeks monitoringtools, MOOC's en praktijken om beleid te ontwikkelen en te implementeren, bijv. in de vorm van richtlijnen voor transitie-agenda textiel. Provincies Gelderland en Overijssel zijn actief betrokken bij werkpakket 7 beleidsontwikkeling (2 resp. 4 ton). Gemeente Arnhem heeft Letter of Support gestuurd en kan kennis en netwerken van het mode-consortium inbrengen. En locatie zijn voor projectconferenties, bijvoorbeeld in samenwerking met State of Fashion. Het betreft nu een eerste fase van indiening. In mei 2021 is uitsluitsel of het doorgaat naar de tweede ronde.

Community: internationaal netwerk

Ontwikkelingstrajecten:

Circular Design Hub in regio Arnhem-Wageningen (GIST: Gelderse Innovators in Sustainable Textiles):

Branche-organisatie Modint is initiatiefnemer van de Dutch Circular Textile Valley, bestaande uit 4 verschillende hubs in de regio Enschede/Twente, Arnhem-Wageningen, Tilburg en Amsterdam.
<https://www.dutchcirculartextile.org>

De Circular Design Hub in de regio Arnhem-Wageningen (GIST) is gericht op experimenteel design-onderzoek op het gebied van nieuwe (bio)materialen voor een meer circulaire keten, en is een samenwerking tussen ArtEZ, Wageningen University & Research en Kiemt.
<https://www.kiemt.nl/programmas/gist-gelderse-innovators-for-sustainable-textiles/>

Culture.Fashion, initiatief van het ministerie van OC&W:

Vanuit een cultuur-insteek een duurzame mode-beweging in gang zetten, door het ontwikkelen van een nieuw narratief m.b.t. een meer duurzame modecultuur:

“Culture.Fashion is an open, value-driven network of people and organisations who want to work together on a future-proof fashion sector in the Netherlands.”

ArtEZ, State of Fashion en FDFA nemen deel aan verschillende werkgroepen van Culture.Fashion. State of Fashion heeft van ministerie OCW de taak van penvoerder gekregen.

<https://www.culture.fashion/en>

Netwerken:

NL Next Fashion & Textiles:

Is voortgekomen uit het CLICKNL|Next Fashion netwerk, een netwerk van onderwijs- en kennisinstellingen en industrie-partners, wordt nu geleid door Modint. Heeft de strategische onderzoeks- en innovatie-agenda op het gebied van mode en textiel in Nederland ontwikkeld. ArtEZ is partner van NL Next Fashion & Textiles. <https://modint.nl/thema/nl-nextfashion-textiles>

Netfas:

Europees netwerk van hogescholen op het gebied van textiel en kleding (<https://www.netfas.eu>). Lid van het European Technology Platform for the Future of Textiles and Clothing (www.textile-platform.eu). ArtEZ Future Makers is lid van Netfas.

Onderwijs-gerelateerde ontwikkelingen:

- De MOOC: 'Circular Fashion: Design, Science and Value in a Sustainable Clothing Industry', ontwikkeld door Wageningen University & Research in nauwe samenwerking met het ArtEZ Modelectoraat en het ArtEZ Centre of Expertise Future Makers.
 - o Meer dan 15.000 learners van 121 landen wereldwijd.
 - o Uitgeroepen als een van de 30 beste online cursussen door Class Central.
 - o Zie: <https://www.edx.org/course/circular-fashion-in-a-sustainable-clothingindustry>